

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) ในครั้งนี้ ใช้วิธีวิทยาการวิจัย (Research methodology) แบบวิธีผสมผสาน (Mixed methods) ระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กับระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1.1 วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

การวิจัยเอกสาร เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) และสังเคราะห์ข้อมูล (Data synthesis) จากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทั่วไป นโยบายสาธารณะ การนำนโยบายไปปฏิบัติ สถานการณ์ยาเสพติดโลก สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทย นโยบายการปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย การนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญ และลดความเดือดร้อนของประชาชนไปปฏิบัติของ บช.ปส. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อนำผลการศึกษาไปสู่การแก้ปัญหาอุปสรรคด้านการปราบปรามยาเสพติดของไทยต่อไป

1.2 วิธีสัมภาษณ์ (Interview)

เป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ บช.ปส. โดยกำหนดกรอบไว้ดังนี้

1) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) อย่างไม่เป็นทางการ (Informal interview) โดยใช้คำถามเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ เพื่อซักถามถึงสถานการณ์การปราบปรามยาเสพติด ตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชนที่ บช.ปส. ได้รับมอบหมาย ผลการปฏิบัติงาน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายและตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหา

2) ใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant interview) โดยมีการกำหนดตัวผู้ตอบที่สามารถให้คำตอบได้ลึกซึ้ง ตรงประเด็น และให้ข้อมูลที่กว้างขวางครอบคลุมปัญหาเป็นอย่างดี แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ผู้บริหาร 3 คน และกองบังคับการอำนวยการ 5 คน รวมจำนวน 8 คน (2) กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 1-4 กองบังคับการละ 5 คน และกองกำกับการ

ปฏิบัติการพิเศษ 3 คน รวมจำนวน 23 คน และ (3) กองบังคับการข่าวกรองยาเสพติด จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 36 คน

3) การสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบที่เป็นแนวคำถามไว้ 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้ปฏิบัติ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา/อุปสรรคในการนำนโยบายไป ปฏิบัติ

4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านภาษาและรูปแบบของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

5) นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม

6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักต่อไป

7) ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ ในการศึกษารั้งนี้จะใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2555

8) การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ทำการศึกษาจะดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

9) การคัดเลือกปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คัดเลือกปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปปฏิบัติของ บช.ปส. ที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้ที่ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่ม จำนวน 36 คน ที่มีความเห็นตรงกัน 10 อันดับ มาเป็นตัวแปรต้น (x_1-x_{10}) แล้วนำปัจจัยที่ได้แต่ละปัจจัยไปสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแปรตาม (y) จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาอิทธิพลที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปปฏิบัติของ บช.ปส. ทางสถิติ ในการวิจัยเชิงปริมาณ ต่อไป

2. ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจสังกัด บช.ปส. ทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารถึงผู้ปฏิบัติการ ในหน่วยงานระดับกองบังคับการในสังกัด บช.ปส. ประกอบด้วย (1) กองบังคับการอำนวยการ (2) กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 1-4

และกองกำกับการปฏิบัติการพิเศษ และ (3) กองบังคับการข่าวกรองยาเสพติด รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,097 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจสังกัด บช.ปส. 3 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) กองบังคับการอำนวยการ (2) กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 1-4 และกองกำกับการปฏิบัติการพิเศษ และ (3) กองบังคับการข่าวกรองยาเสพติด การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีคำนวณจากสูตรยามานะ (Yamane, 1970 อ้างใน ประคอง วรรณสุด, 2542) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (= .05)

แทนค่าสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,097}{1 + 1,097(.05)^2} \\ &= 293.12 = 293 \text{ คน} \end{aligned}$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่คำนวณได้เท่ากับ 293 คน แล้วไปหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละหน่วยงาน/สังกัด ด้วยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงาน/สังกัด

กลุ่ม	หน่วยงาน/สังกัด	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	กองบังคับการตำรวจ	116	31
2	กองบังคับการปราบปรามยาเสพติด 1-4		
	กองบังคับการปราบปรามยาเสพติด 1	174	47
	กองบังคับการปราบปรามยาเสพติด 2	223	60
	กองบังคับการปราบปรามยาเสพติด 3	262	70
	กองบังคับการปราบปรามยาเสพติด 4	199	53
3	กองบังคับการข่าวกรองยาเสพติด	84	22
4	กองกำกับการปฏิบัติการพิเศษ	39	10
	รวม	1,097	293

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดขอบเขตเนื้อหาในแต่ละข้อคำถามของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2) สร้างแบบสอบถามจากปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจากการสัมภาษณ์จริง โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดแบบประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's five-point rating scale) และปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

การให้คะแนนข้อคำถามตอนที่ 2 แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานมาก
- 3 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

การให้คะแนนข้อคำถามตอนที่ 3 แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 คะแนน หมายถึง ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติน้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความชัดเจน ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องในการใช้ภาษา ตลอดจนการวิจารณ์เสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษามาแก้ไขแล้วนำไปนำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อประเมินหาดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การวัดค่า IOC

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้งไป

ในการศึกษาครั้งนี้ แบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80-1.00

5) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วไปทดลองใช้กับข้าราชการตำรวจของ บช. ปส. ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ประคอง กรรณสูต, 2542: 34) ซึ่งพบว่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ .962

2.3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเป็นผู้นำแบบสอบถามไปให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และไปรับแบบสอบถามกลับด้วยตัวเอง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมาตรวจสอบและคัดเลือกเฉพาะฉบับที่ตอบคำถามสมบูรณ์ทุกข้อมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการหาค่าร้อยละ
2) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของ Best (1981) ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานมาก
2.50-3.49	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

3) การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใช้วิธีการค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของ Best, (1981) ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมาก
2.50-3.49	หมายถึง	ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติน้อยที่สุด

4) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำแนกตามหน่วยงาน/สังกัด ของ บช.ปส. 4 กลุ่มใช้การ

ทดสอบค่าเอฟ (F-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variances: ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีทดสอบของเซฟเฟ้ (Scheffé's test)

5) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และความสัมพัทธ์กับอิทธิพลของความเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของ บข.ปส. โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's coefficient correlation) โดยมีเกณฑ์การแปลผลตามศิริชัย กาญจนวาสิ และคณะ (2540) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0-.29	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .30-.69	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .70 หรือสูงกว่า	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

6) การหาอิทธิพลของความเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของ บข.ปส. ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise method) โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด จากการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) จากสมการ ดังนี้

$$y' = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k$$

เมื่อ

y' = อิทธิพลของความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหาเสพติดไปสู่การปฏิบัติของ บข.ปส. (ตัวแปรตาม)

x_i = ค่าของตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของ บข.ปส. (x_1-x_{10})

a = ค่าคงที่ (Constant) ของสมการถดถอย

b_i = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression coefficient) ของตัวแปรอิสระ ตัวที่ i (x_i)

k = จำนวนตัวแปรอิสระที่ใช้ในสมการถดถอย ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค จำนวน 10 ตัวแปร ดังนี้

x_1 = การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

x_2 = สถานการณ์การผลิตและการค้าเสพติด

x_3 = การประกอบกำลังของแต่ละหน่วยงาน

x_4 = การจัดทำฐานข้อมูลผู้เสพ ผู้ค้า ผู้ผลิต

x_5 = การดำเนินคดีกับผู้ค้ารายสำคัญ

x_6 = ปัญหากำลังพล

x_7 = งบประมาณ

- x_8 = การหาข่าวโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- x_9 = การสกัดกั้นข่าเสพติดในเส้นทางสำคัญ
- x_{10} = ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน